

«Blücher»s banemann død

Løytn. August Bonsak er død, 74 år gammel. Han var stadig innbeordret i 1930-40 som bl. a. instruktør, en tid som arsenalforvalter. Fra 1. mars 1940 var han nestkommanderende i hovedbatteriet med de tre 28 cm Krupp-kanoner, som er kalt Moses, Aron og Josva, under ledelse av kaptein Sødern og kommandanten, oberst Birger Eriksen. Av batteriets 75 stridende måtte avgis 50 mann 1. april! Kommandanten ringte til Bonsak 8. april og bad ham besette hovedbatteriet. — Men la ikke trompeteren blåse alarm! rekruttene som er kommet for et par dager siden kan lett bli nervøse. Som god og gammeldags underoffiser visste Bonsak hvordan det skulle gås fram.

Med disse uøvde folk drev så Bonsak batterieksersis ut over natten til 9. april, inntil tyskerne kom! *Tenk Dem inn i Bonsaks situasjon*, mens myndighetene hadde slumret i flere år, eller spilt poker — måtte Bonsak natten til 9. april 1940 øve uvitende batteribetjening, mens kommandantens ordre lød: *De skal åpne ild straks De har noe å skyte på!*

Etter kampen roste Bonsak sin batteribetjening og sine underordnede: Daværende fenrik Høye og dav. sersjanter Rækken og Strøm. Høye hadde avstandsmåleren og telefonen. Rækken hadde kanon nr. 1.

For å kunne besette batteriet måtte Bonsak gjøre bruk av ikke-stridende!

Ved 3-tiden dukket en svart skygge opp i frosttåken. Bonsak kontrollerte selv i orografen avstanden til 1400 meter. Kanonene ble innstilt på denne distanse. Bonsak sprang til kanon nr. 1 og kontrollerte innsiktningen. Skuddet feiet «Blücher»s svære kommandotårn overbord og den 345 kilograms granat herjet fælt på dekket. Skudd nr. 2, kontrollert av Bonsak, traff skipet i vannlinjen midtskips og voldte stor ravage blant de sammenstuede landgangstropper. Flammene etter denne treffer sto høyt over Drøbak.

«Blücher» var nå dømt. Nædeskuddene sendte torpedobatteriet under ledelse av kommandørkaptein Andréas Andersen, som var falt for al-

dersgrensen. Han lot seg ro over sundet og overtok kommandoen. I ham levde forsvarrets ånd som de ledende politikere hadde motarbeidet — inntil det var forsent. (De hadde drept *Leidangen*, som ville vekke forsvarsånden hos ungdommen).

Løytnant Bonsak fikk alt sitt tøy og sine eiendeler ødelagt under tyskernes rasende bombing av Oscarsborg etter senkingen. Han fikk aldri erstatning!

Løytnant Bonsak fortalte at «Blücher»s besetning i undergangens redselsfulle øyeblikk bevarte en glimrende disiplin og holdning. På Søndre Askholmen reistes et minnesmerke over «Blücher» med en kort innskrift. Norge gjorde seg pinlig kjent ved å rive minnesmerket etter frigjøringen!

Av de vanlige politiske grunner ble løytnant Bonsak i «retts»-oppgjøret fratatt retten til å bære norsk uniform!! Dagbladet kan ikke ha vært oppmerksom på dette, siden bladet nå skrev en person nekrolog.

103475

End!

Bonsak var en god kamerat og var som skåret ut av Runebergs «Fenrik Staal» som André Bjerke fikk ulempe av, i 1944 genialt å oversette til norsk på Gunnar Stenersens forlag!

Løytnant Bonsak har bekreftet at minene ikke var utlagt i sundet, og oberst Eriksen har offentlig opplyst at så sent som 8. april fikk festningen beskjed om at minefeltet ikke skulle legges ut før på nærmere ordre!

Bonsak arbeidet en tid på Ørlandet under okkupasjonen. Dette kaltes jo «økonomisk landsvik», når det ikke var storindustriens plasser som «bisto fienden».

En dag ble han innkalt til messen. Da han kom inn i salen, reiser en stor og glim-

rende forsamling av tyske militære sjefers seg som én mann i stor honnør. Sjefen på Ørlandet sa disse ord som Bonsak husket til sin død:

General! Må jeg presentere for Dem den norske løytnant August Bonsak, som kostet Tyskland 165 millioner gullmark — og vårt stolte skip «Blücher»!

* * *

Løytnant Bonsak var en av de befalingsmenn blant mange andre av dem som ble politisk straffet og forfulgt, som hadde representert norsk militær motstand av ære og som hadde vist at den norske soldat kan bite fra seg på en effektiv og ærefull måte, slik at Norges nyere krigshistorie ikke bare skal bestå av friserter rapporter, tomt skryt, maskemøter i Prinsesse-alléen, uvettig sabotasje, mord i mørket, og annen folkerettsstridig adferd, samt alskens velment visvas som man i bindsterke verker kaller militær motstand.

Postadresse:

Bonsak meddelte den såkalte militære undersøkelseskommissjon, ledet av den allestedsnærværende Erik Solem, at han gjerne ville meddele hva som foregikk under fektningen. Han ble ikke tilkalt. Demokratiet er sånn. Som det sterke, kompetente og godmodige menneske Bonsak var, bar han ingen bitterhet tilskue over den skammelige

urett de arrogante og udemokratiske sivile og militære myndigheter, som ingen tilsvarende dåd hadde utført, heller ikke i de 62 dagers høyst spredte fektninger — hadde gjort mot den løve, hvis kjære kanoner talte så tydelig i Drøbaksund, og der ved sikret den etterpå dømmesyke riksledelses ville flukt bort fra sitt anbetrodde folk og vekk fra ansvaret for sine forsømmelser.

Hvis falskspillet ikke fører folket i undergangen, men Norge atter blir ett rike hvor ærens og lovens bud hersker, da vil man kanskje valfarte til en slik grav som løytnant August Bonsaks.

A. L.